

KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 29 mei 1996 door de Eerste Minister verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van wet "ter bevordering van de werkgelegenheid en preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen", heeft op 31 mei 1996 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Premier Ministre, le 29 mai 1996, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un avant-projet de loi "relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité", a donné le 31 mai 1996 l'avis suivant :

Om overeenkomstig het bepaalde in artikel 84, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, ingevoegd bij de wet van 15 oktober 1991, het spoedeisend karakter van de adviesaanvraag te staven, wordt aangevoerd wat volgt :

"Het inroepen van de hoogdringendheid wordt gemotiveerd door het feit dat het voorontwerp in zijn geheel een van de belangrijkste doelstellingen van het regeringsbeleid beoogt te helpen realiseren, nl. de bevordering van de werkgelegenheid en de preventieve vrijwaring van 's Lands concurrentievermogen en, vandaar, de gezondmaking van de openbare financiën.

De in het voorontwerp vervatte bepalingen vinden o.m. hun grondslag in het "ontwerp van toekomstcontract voor de werkgelegenheid" zoals het op 30 april jl. aan het Parlement werd voorgesteld. Zij beogen de versterking van het economisch draagvlak van ons Land, waarbij gestreefd wordt naar een beheersing van de loonkost met behoud van de globale tewerkstelling.

Het is de bedoeling van de Regering om dit voorontwerp zo spoedig mogelijk door het Parlement te laten goedkeuren en door het Staatshoofd te laten bekrachtigen en afkondigen, zodat de Regering over een instrument beschikt dat haar zal toelaten om snel in te grijpen, wanneer zich uitzonderlijke omstandigheden, gebeurtenissen of ontwikkelingen voordoen die de werkgelegenheid in gevaar brengen of die 's Lands concurrentiepositie, in vergelijking met onze voornaamste handelspartners, ernstig verstoren".

*

* *

.../...

Gelet op het korte tijdsbestek dat hem is toegemeten, dient de Raad van State zich te beperken tot de volgende opmerkingen.

STREKKING VAN HET ONTWERP.

Het voor advies aan de Raad van State voorgelegde ontwerp van wet streeft, aldus de memorie van toelichting, een dubbele doelstelling na, met name het regelen van de modaliteiten voor, eensdeels, de preventieve vrijwaring van de concurrentiekracht in België (titel II), en, anderdeels, de bevordering van de werkgelegenheid (titel III).

De artikelen 2 tot 22, vervat in titel II van het ontwerp, strekken er meer bepaald toe, naast de vrijwaring van 's lands concurrentievermogen zoals die reeds werd beoogd in de wet van 6 januari 1989, te voorzien in een preventief mechanisme voor de evaluatie, de controle en de bevordering van de werkgelegenheid. De hoofdstukken I en II van de voornoemde wet van 6 januari 1989 met betrekking tot de criteria en de gewone procedure voor de evaluatie van het concurrentievermogen worden bij artikel 21 van het ontwerp opgeheven.

De artikelen 23 tot 48, vervat in titel III van het ontwerp, beogen een wettelijk kader te creëren voor de bevordering van de werkgelegenheid, ter aanvulling, aldus de memorie van toelichting, van de tewerkstellingsmaatregelen voorzien in het globaal plan en het meerjarenplan voor de werkgelegenheid. Inzonderheid hebben de bepalingen van

.../...

titel III betrekking op het voltijds en het halftijds brugpensioen, het banenplan ter bevordering van de tewerkstelling van werkzoekenden, de tewerkstellingsakkoorden, de annualisering van de arbeidsduur, de deeltijdse arbeid, de uitzendarbeid en de vermindering van de arbeidsduur.

ALGEMENE OPMERKINGEN.

1. Het ontwerp bevat een groot aantal machtigingen aan de Koning tot het nemen van maatregelen met een algemene normatieve draagwijdte; dat is het geval voor de artikelen 3, § 3, 7, §§ 1 en 2, 9, § 3, eerste lid, 13, §§ 2, 3, en 4, 2°, 14, § 1, 23, § 3, 24, § 3, tweede lid, 25, 26, 29, § 2, 30, §§ 2 en 4, 34, 35 en 47, § 3, van het ontwerp. De artikelen 9, § 1, en 14, § 2, tweede lid, van het ontwerp bevatten bijzondere delegaties met betrekking tot administratieve geldboeten. Sommige van die bepalingen doen vragen rijzen in verband met de omvang en de draagwijdte van de maatregelen die de Koning op grond van die machtigingen in voorkomend geval kan nemen.

1.1. In de rechtsleer wordt benadrukt dat een delegatie aan de Koning in ieder geval ontoelaatbaar is voor aangelegenheden waarvan de regeling door de Grondwet aan de wetgever is voorbehouden (1). Door de auditeur-verslaggever daarover ondervraagd, heeft de gemachtigde van de regering verklaard dat "de problematiek van de opdracht aan de Koning

(1) Zie bijvoorbeeld A. ALEN, Handboek van het Belgisch Staatsrecht, 1995, blz. 198-199 met de verwijzingen aldaar.

in verband met aangelegenheden die volgens de Grondwet alleen bij de wet kunnen worden geregeld, (...) zich in het kader van dit ontwerp niet (stelt) : de regering vraagt geen machtiging om op te treden op het domein van de gereserveerde bevoegdheden, meer bepaald de fiscaliteit (artikel 170 van de Grondwet)". Het zou aanbeveling verdienen die nadere opheldering op zijn minst in de memorie van toelichting van het ontwerp op te nemen, omdat op die manier bepaalde van de in het ontwerp op ruime (en vrij vage) wijze omschreven machtigingen ten behoeve van de Koning (1) in een juridisch juist, en voor de rechtszekerheid meer dienend, perspectief gelezen zouden kunnen worden.

1.2. In de constitutionele rechtspraak wordt nochtans wel aanvaard dat de wetgever, onder bepaalde voorwaarden, aan de Koning kan opdragen om, met name in de zogenaamde residuaire bevoegdheidssfeer, maatregelen te treffen die anders aan de wetgever zouden toekomen, en zelfs om daarbij de geldende wetgeving te wijzigen. Uit artikel 17 van het ontwerp zou kunnen worden afgeleid dat dit de bedoeling van de stellers van het ontwerp zou zijn, althans wat de machtigingen betreft die bedoeld zijn in de artikelen 7, § 2, 9, § 3, en 14 van het ontwerp. Ook de algemene toelichting bij titel II van het ontwerp blijkt dit te

(1) Dat is bijvoorbeeld het geval met artikel 14, § 1, van het ontwerp, luidens welke bepaling "de Koning, na advies van de Hoge Raad voor Werkgelegenheid, bij een in Ministerraad overlegd besluit, maatregelen (kan nemen) ... met betrekking tot een gelijkwaardige matiging voor de inkomens van de vrije beroepen, de dividenden, de tantièmes, de sociale uitkeringen, de huurprijzen en andere inkomens".

bevestigen. De tekst van het ontwerp bevat echter geen uitdrukkelijke bepaling terzake, zoals die waarin wel voorzien wordt in, onder meer, artikel 10, § 1, laatste lid, van de voornoemde wet van 6 januari 1989 (1). Ook op dit punt zal het ontwerp verduidelijkt moeten worden, derwijze dat, voor zover dat de bedoeling zou zijn, in de tekst van het delegatieontwerp de machtiging tot het wijzigen van wetten op meer expliciete wijze tot uitdrukking wordt gebracht.

1.3.1. In zijn advies L. 18.648/1 van 14 juli 1988 over een ontwerp dat de wet van 6 januari 1989 is geworden (2), heeft de Raad van State geoordeeld dat, wat de in deze wet aan de Koning toegekende bevoegdheden betreft, die wet meer neigt naar een gewone opdrachtwet dan naar een bijzondere-machtenwet, hoofdzakelijk omdat 1° "het te bereiken objectief zeer precies is aangegeven, met name het behouden van het concurrentievermogen met als referentie het concurrentievermogen zoals dat in 1987 is gemeten, waaraan onverbreekbaar is gekoppeld ... dat 's Konings bevoegdheid strak is omlijnd en steeds meetbaar dus voorzienbaar blijft", 2° "het evalueren van de bedreiging van het concurrentievermogen vooral en in hoofdde door andere organen dan de regering (geschiedt)", 3° "(er) wordt voorzien in een omstandige en voorafgaande procedure van overleg", en 4° "de delegatie (...) aan de Koning slechts

(1) Zie ook bijvoorbeeld artikel 4, § 2, van de wet van 27 maart 1986 tot toekenning van bepaalde bijzondere machten aan de Koning.

(2) Zie Parl. St., Kamer, B.Z. 1988, nr. 543/1.

werkdadig (is) nadat de Wetgevende Kamers hebben vastgesteld dat het concurrentievermogen werkelijk is bedreigd".

In de memorie van toelichting bij het thans voorliggende ontwerp wordt meermaals gesuggereerd dat dit ontwerp - wat de intensiteit van de aan de Koning toebedeelde bevoegdheden betreft - op een zelfde manier kan worden beoordeeld als de wet van 6 januari 1989. Ook de gemachtigde van de regering heeft ten aanzien van de auditeur-verslaggever een toelichting in dezelfde zin verschaft. Die toelichting luidt als volgt :

"In vergelijking met de wet van 6 januari 1989, die slechts toeliet op te treden wanneer het concurrentievermogen bedreigd was, is het huidig ontwerp erop gericht een **preventief** en **periodiek** mechanisme tot stand te brengen ter vrijwaring van het concurrentievermogen opdat een aantasting van het concurrentievermogen zich niet zou kunnen voordoen en aldus het optreden van de Koning tot een minimum zou worden beperkt.

Daarom wordt de notie "concurrentievermogen" in het huidig ontwerp, in vergelijking met de wet van 1989, veel preciezer gedefinieerd. Daar waar in de wet van 6 januari 1989 de kwalitatieve criteria van het concurrentievermogen aanleiding konden geven tot een optreden van de Koning, is het gebruik van de criteria nu preciezer afgebakend. De structurele aspecten van het concurrentievermogen maken deel uit van de evaluatie van het concurrentievermogen, het optreden van de Koning in verband met de loonvorming daarentegen wordt afhankelijk gemaakt van een precieze kwantificeerbare indicator, met name, de ontwikkeling van de loonkost in België vergeleken met deze bij de drie referentielidstaten.

Deze redenering geldt mutatis mutandis voor artikel 13, § 3.

.../...

Veel meer nog dan in de wet van 6 januari 1989 kan de Koning slechts optreden indien alle andere preventieve in de wet voorziene overlegmechanismen niet tot het beoogde resultaat hebben geleid.

Bovendien kan worden opgemerkt dat het tijdschema waarin deze mechanismen worden toegepast, zeer nauwkeurig wordt aangegeven.

In de mate het optreden van de Koning, ten eerste, aan zeer specifieke criteria gebonden is, en, ten tweede, slechts plaatsvindt na uitputting van de andere uitgebreide overlegmechanismen voorzien in het ontwerp en dit ontwerp er dus op gericht is, via die mechanismen, de Koning slechts te laten optreden in laatste orde, is het de facto onmogelijk zich in de wet uit te spreken over de aard van dit discretionair optreden. De aard van de te nemen maatregelen is immers gebonden aan de evaluatie van het concurrentievermogen en de werkgelegenheid en aan de omstandigheden die tot het falen van de overlegmechanismen in dit verband hebben geleid.

Bovendien is bekrachtiging voorzien voor de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 7, § 2; 9, § 3, en 14".

1.3.2. Het voorliggend ontwerp geeft de te bereiken doelstellingen precies aan, met name het bevorderen van de werkgelegenheid en de preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen met als referentie de toestand over de voorbije twee jaar en de prognose voor de volgende twee jaar in België in vergelijking met Duitsland, Frankrijk en Nederland. De Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad brengen hierover tweemaal per jaar verslag uit. Een aantal delegaties wordt slechts werkdadig indien de sociale partners tot geen akkoord komen over de te nemen maatregelen of slechts ontoereikende maatregelen nemen (zie bijvoorbeeld de artikelen 7, §§ 1 en 2, 9, § 3, en 13,

.../...

§§ 2 en 3, van het ontwerp). Er is echter geen voorafgaande bevestiging door het Parlement vereist. Zoals in de wet van 6 januari 1989 is wel voorzien in een bekrachtiging bij de wet van de genomen besluiten, zij het alleen voor de uitvoeringsbesluiten bedoeld in de artikelen 7, § 2, 9, § 3, en 14 van het ontwerp.

1.3.3. Sommige delegatiebepalingen van titel II van het ontwerp (1) blijven echter vaag in vergelijking met bijvoorbeeld het bepaalde in artikel 10, § 1, van de voornoemde wet van 6 januari 1989. Die vaagheid maakt dat 's Konings bevoegdheid terzake te weinig afgebakend en derhalve moeilijk meetbaar en voorzienbaar is. Op zijn minst zouden in de betrokken artikelen van het ontwerp de aangelegenheden waarvoor de Koning regelend zal kunnen optreden duidelijker moeten worden omschreven. Bij gebreke van een dergelijke nadere omschrijving zullen de aan de Koning verleende bevoegdheden immers meer refereren aan een bijzondere-machtenwet dan aan een gewone opdrachtwet.

In dat verband mag eraan worden herinnerd dat zogeheten bijzondere machten slechts te verenigen vallen met artikel 105 van de Grondwet indien aan de volgende voorwaarden voldaan is : 1º er moeten bepaalde feitelijke omstandigheden voorhanden zijn, die gewoonlijk als uitzonderlijke of

(1) Zie de bewoordingen "... bijkomende maatregelen nemen voor de werkgelegenheid, onder andere met betrekking tot ..." in artikel 7, § 2; de bewoordingen "de gepaste maatregelen nemen die zich opdringen" in artikel 9, § 3; de woorden "een bijsturing opleggen" in artikel 13, § 3, eerste lid, en de woorden "bijkomende maatregelen treffen" in artikel 13, § 4, eerste lid, 2º.

crisisomstandigheden worden bestempeld en die de grenzen bepalen van de periode gedurende welke bijzondere machten kunnen worden toegekend; 2° de bijzondere machten kunnen slechts worden toegekend voor een beperkte periode; 3° de aan de Koning toegekende machten moeten nauwkeurig omschreven zijn zowel wat betreft doeleinden en oogmerken als wat betreft de aangelegenheden waarin maatregelen getroffen kunnen worden en de strekking ervan; 4° de wetgever dient bij de toekenning van de bijzondere machten zowel de supra- als internationale normen als de grondwettelijke bevoegdheidsregels te eerbiedigen (1).

1.4. Het spreekt vanzelf dat de ontworpen wet geen afbreuk mag doen aan de verdeling van de bevoegdheden tussen de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, vastgelegd in de Grondwet en in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Bij de uitwerking van de besluiten die de Regering zal vaststellen op grond van de machtiging die de ontworpen wet haar beoogt te verlenen, zal ze er moeten voor zorgen geen inbreuk te maken op de bevoegdheden van de Gemeenschappen en de Gewesten.

2. Binnen de korte termijn waarover de Raad van State beschikt kan hij slechts in zeer beperkte mate tekstverbeteringen van legistieke en taalkundige aard formuleren. Het

(1) Zie voorts, wat het onderscheid tussen bijzondere machten en gewone opdrachtwetten betreft, het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State over een voorontwerp van wet tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels (L. 25.169/1).

ontwerp verdient nochtans op die punten grondig te worden nagekeken.

2.1. Bij wijze van voorbeeld valt het op dat benevens de correcte term "sectoraal" in onder meer de Nederlandse tekst van de artikelen 8, § 1, en 9, § 1, eerste lid, van het ontwerp, in andere bepalingen van het ontwerp (zie onder meer de artikelen 4, § 1, 9, § 3, tweede lid) de af te keuren term "sectorieel" wordt gebruikt; in verband met overeenkomsten en akkoorden kan er ook op worden gewezen dat deze worden "gesloten", en niet "afgesloten".

Een bijzondere opmerking moet worden gemaakt in verband met de notie "maximale (loon)marge" : in dit begrip hoort het woord "maximaal" niet thuis, aangezien het woord "marge" reeds aangeeft dat het de grenzen zijn waarbinnen de beslissingsvrijheid bestaat. Een term zoals "maximale marge" wekt de indruk dat er meerdere marges zouden zijn, hetgeen blijkbaar niet de bedoeling van de stellers van het ontwerp is. Indien men in het ontwerp toch het begrip "maximaal" zou willen handhaven, dan dient het woord "marge" vervangen te worden door een ander woord, zoals bijvoorbeeld het woord "groeifactor".

2.2. Het ontwerp bevat een groot aantal bepalingen waarin verwezen wordt naar bestaande wetten en besluiten. Dat is inzonderheid het geval met de artikelen 23 en volgende van het ontwerp. Vanuit legistiek oogpunt is het noodzakelijk een bijzondere zorg te besteden aan de manier waarop dergelijke verwijzingen worden geformuleerd.

.../...

Ook op dit punt zal het ontwerp grondig moeten worden herwerkt, onder meer, en bij wijze van voorbeeld, met betrekking tot de volgende artikelen :

- er dient, in artikel 23, § 1, van het ontwerp, nagegaan te worden of de verwijzing naar artikel 114, § 4, tweede lid, en artikel 117, eerste lid, 3°, van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering (en niet werkloosheidsuitkeringen) beantwoordt aan de bedoeling van de stellers van het ontwerp. De artikelen 114 en 117 betreffen immers het bedrag van de werkloosheidsuitkering en niet de berekening van de beroepsloopbaan. Artikel 117, eerste lid, bevat overigens geen punt 3°;
- de verwijzing, in artikel 23, § 2, van het ontwerp, naar artikel 66 van de gecoördineerde dienstplichtwetten dient te worden aangepast, omdat de voornoemde wetsbepaling werd opgeheven. Bovendien moet worden nagegaan of de verwijzing naar artikel 2bis van de voornoemde wetten volstaat. Dit artikel betreft immers enkel de vrijwillige militaire dienst. Er dient ten slotte te worden onderzocht of niet tevens verwezen moet worden naar artikel 17 van de gecoördineerde wetten houdende het statuut van de gewetensbezwaarden;
- (artikel 27 van het ontwerp) artikel 61, § 1, tweede lid, van de wet van 21 december 1994 houdende sociale en diverse bepalingen werd niet gewijzigd door de wet van 22 december 1995 houdende maatregelen tot uitvoering van

.../...

het meerjarenplan voor werkgelegenheid. De verwijzing dient dienovereenkomstig aangepast te worden;

- (artikel 28 van het ontwerp) in het ontworpen artikel 64, § 1, 10°, van de voornoemde wet van 21 december 1994 dient de datum van de wet tot preventie en houdende uitvoering van het toekomstcontract voor de werkgelegenheid ingevuld te worden;
- in artikel 30, § 4, tweede lid, eerste streepje, van het ontwerp, wordt verwezen naar "de wet van 21 december 1994 houdende sociale en diverse bepalingen, zoals gewijzigd door deze wet". Aangezien reeds vroeger werd verwezen naar de wet van 21 december 1994 volstaat een verwijzing naar "de voornoemde wet van 21 december 1994". Tenzij men latere wijzigingen wil uitsluiten, is ook de verwijzing naar de wijziging door het ontwerp overbodig, zoniet dienen ook de andere wijzigingen vermeld te worden;
- in artikel 30, § 4, tweede lid, derde streepje, van het ontwerp, wordt verwezen naar "het koninklijk besluit nr. 230 van 21 december 1983 ... zoals gewijzigd door de voornoemde wet van 22 december 1995". Tenzij men latere wijzigingen wil uitsluiten, is de verwijzing naar de wijziging door het ontwerp overbodig, zoniet dienen ook de andere wijzigingen vermeld te worden. Aangezien het om de vermelding van een wijzigingswet gaat, kan het woord "voornoemd" in ieder geval worden weggelaten;
- in artikel 36, derde lid, van het ontwerp wordt verwezen naar de artikelen 38, § 3, 1° tot 7° en 9°, en § 3bis, van

.../...

- de wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers. Het negende lid van paragraaf 3bis van het voornoemde artikel 38 werd laatst gewijzigd door artikel 164 van de wet van 29 april 1996 houdende sociale bepalingen;
- in artikel 40 van het ontwerp vervange men de verwijzing naar "artikel 11bis, derde lid" door een verwijzing naar "artikel 11bis, vierde lid";
 - in artikel 44 van het ontwerp verwijze men naar "artikel 171, tweede lid, van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 20 juli 1991,";
 - men verwijze in artikel 47, § 1, van het ontwerp, naar hoofdstuk III, afdeling II, van de arbeidswet. Hoofdstuk IV van deze wet heeft geen tweede afdeling.

BIJZONDERE OPMERKINGEN.

TITEL I. - Algemene bepaling.

Artikel 1.

Volgens dit artikel regelt het ontwerp enkel aangelegenheden bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

De zeer ruime bevoegdheden die bij de meeste bepalingen van het ontwerp aan de Koning worden opgedragen, sluiten echter niet bij voorbaat uit dat deze in de uitoefe-

.../...

ning van de hem opgedragen bevoegdheden maatregelen zou kunnen nemen die behoren tot de in artikel 77 van de Grondwet opgesomde verplicht bicamerale aangelegenheden. Bij gebrek aan concrete gegevens in verband met de uitvoering van de bepalingen van het ontwerp, kan de Raad van State dienomtrent geen standpunt innemen. Het staat aan de regering om dienaangaande een oordeel te vellen.

Indien uitvoeringsmaatregelen beoogd worden die aangelegenheden regelen bedoeld in artikel 77 van de Grondwet, dient ook het voorliggende ontwerp beschouwd te worden als betrekking hebbend op die aangelegenheden. Er kan immers niet worden aanvaard dat de Koning een aangelegenheid zou regelen waarvoor de Senaat gelijkelijk met de Kamer bevoegd is, als de Senaat daartoe niet vooraf, met de Kamer, machtiging heeft verleend. Vanuit een grondwettelijk oogpunt is het niet voldoende dat die besluiten achteraf door de Kamer en de Senaat bekrachtigd zouden worden.

Ook in geval van twijfel is het aangewezen het voorliggende ontwerp te beschouwen als betrekking hebbend op een of meer aangelegenheden bedoeld in artikel 77 van de Grondwet. Als artikel 1 van het ontwerp in zijn huidige formulering behouden blijft, zou de ontworpen wet immers zo uitgelegd kunnen worden dat de Koning geen enkele aangelegenheid bedoeld in artikel 77 van de Grondwet zou mogen betreden, hetgeen eventueel een ernstige inperking in de uitoefening van de hem opgedragen bevoegdheden zou kunnen inhouden. Het lijkt weinig waarschijnlijk dat zulks zou stroken met de bedoeling van de stellers van het ontwerp.

.../...

TITEL II. - Preventieve vrijwaring van het concurrentie-
vermogen.

Artikel 2.

De omschrijving van de term "winstdeelnemingen" dient vervolledigd te worden. De wet waarnaar in deze definitie verwezen wordt, zal uiterlijk gelijktijdig met dit voorontwerp moeten worden bekrachtigd en afgekondigd. Uiteraard zal ook de inwerkingtreding van deze wet, wat de toepassing van de definitie betreft, rekening moeten houden met de voornoemde wet.

Artikel 6.

1. Naar luid van de toelichting bij titel II van het ontwerp worden de werkgelegenheidsmaatregelen en de maximale marge voor de loonkostontwikkeling bepaald op basis van het technisch verslag van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, bedoeld in artikel 5 van het ontwerp. In tegenstelling tot artikel 6, § 3, verwijst artikel 6, § 1, van het ontwerp nochtans ook naar de verslagen bedoeld in artikel 4 van het ontwerp. Ervan uitgaande dat het wel degelijk de bedoeling is de laatstgenoemde verslagen bij de toepassing van artikel 6, § 1, van het ontwerp te betrekken - wat overigens kan worden afgeleid uit de artikelsgewijze toelichting bij artikel 4 - dient de tekst van de memorie van toelichting op dit punt te worden aangepast. Zoniet zal in artikel 6, § 1, van het ontwerp de verwijzing naar artikel 5 moeten worden weggelaten.

2. In het eerste lid van paragraaf 2 van artikel 6 van het ontwerp is niet duidelijk welke de precieze draagwijdte is van de woorden "houdt rekening met". De tekst van het ontwerp zal op dit punt verduidelijkt moeten worden.

3. Rekening houdend met de toelichting verschaft door de gemachtigde van de regering, kan voor het bepaalde in het tweede lid van paragraaf 2 van hetzelfde artikel de volgende redactie worden overwogen :

"Wanneer blijkt dat de loonkostontwikkeling in België tijdens de voorgaande twee jaren hoger is dan die in de referentielidstaten, kan de marge, bedoeld in § 1, worden herleid ten belope van het verschil in loonkosten tussen de vorige op grond van § 1 vooropgestelde marge en de effectieve loonkostontwikkeling".

4. Uit de commentaar in de memorie van toelichting bij artikel 6, § 3, van het ontwerp blijkt dat de regering het in deze bepaling bedoelde bemiddelingsvoorstel doet op basis van de gegevens van het technisch verslag van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven. Het verdient aanbeveling die nadere precisering in de tekst van het ontwerp op te nemen, teneinde elke onduidelijkheid over de grenzen van de bevoegdheid van de regering terzake te vermijden.

5. De Franse en de Nederlandse tekst van artikel 6, § 4, van het ontwerp stemmen niet met elkaar overeen. De Franse tekst heeft blijkbaar betrekking op de hypothese van

een akkoord over het bemiddelingsvoorstel van de regering, terwijl de Nederlandse tekst alleen gewag maakt van een akkoord tussen de sociale gesprekspartners. Beide teksten dienen met elkaar in overeenstemming te worden gebracht.

Artikel 7.

1. Paragraaf 1 van dit artikel machtigt de Koning de maximale (loon)marge voor de loonkostontwikkeling vast te leggen met als minimum de indexering en de baremieke verhoging. Onverminderd de algemene opmerking sub 1.3., rijst de vraag of ook hier niet de criteria, bedoeld in artikel 6 van het ontwerp, gelding zouden moeten hebben. Indien dit de bedoeling van de stellers van het ontwerp is, dient deze bepaling in die zin te worden verduidelijkt en aangevuld.

2. Artikel 7, § 2, van het ontwerp machtigt de Koning werkgelegenheidsmaatregelen te nemen bij gebreke van een interprofessioneel akkoord. De Raad van State stelt vast dat niet met zoveel woorden een termijn wordt bepaald binnen dewelke dergelijk akkoord bereikt moet worden.

Artikel 9.

1. In het tweede lid van paragraaf 1 van dit artikel moet worden verduidelijkt wat bedoeld wordt met de woorden "dan het dubbele van de overschrijding van de marge, bedoeld in de artikels (lees : artikelen) 6 en 7". In elk geval

.../...

dient de basis van de administratieve geldboete op ondubbelzinnige wijze in het ontwerp zelf te worden bepaald.

2.1. Het is niet duidelijk in welke mate de in artikel 9, § 3, eerste lid, van het ontwerp omschreven bevoegdheid van de Koning om op te treden "op basis van deze aanbevelingen" - met name de aanbevelingen van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid - kan worden opgevat als een inperking of modulering van de bevoegdheid van de Koning. Indien dit het geval is zullen, onverminderd de algemene opmerking sub 1.3., de bedoelde maatregelen alleszins kunnen worden getoetst aan de doelstellingen vermeld in paragraaf 3, tweede lid, van artikel 9 van het ontwerp.

2.2. Nog in paragraaf 3, eerste lid, van hetzelfde artikel schrijve men : "... voor 30 november van elk jaar ..." in plaats van "... voor 30 november ...".

Artikel 11.

De verwijzing naar artikel 7 in paragraaf 1 van dit artikel is niet duidelijk. Artikel 7 heeft immers betrekking op de veronderstelling dat er geen interprofessioneel akkoord is. Allicht is het de bedoeling te verwijzen naar artikel 6 van het ontwerp.

Artikel 12.

Gelet op het bepaalde in artikel 11 van het ontwerp, schrijve men in paragraaf 2 van artikel 12 "... ten laatste op 30 november van het eerste jaar ..." in plaats van "... ten laatste 30 november ...". De tekst van artikel 13, § 1, van het ontwerp dient om dezelfde reden in overeenkomstige zin aangepast te worden.

Artikel 13.

1. Uit de toelichting van de gemachtigde van de regering blijkt dat de ontworpen paragrafen 1 en 2 van dit artikel geen betrekking hebben op het voorzien in een bijsturingsmechanisme in de zin van artikel 11, § 1, van het ontwerp, doch wel op de twee opdrachten van de sociale gesprekspartners, bedoeld in artikel 12, § 2, van het ontwerp, met name, het vaststellen van de overschrijding van de loonkostontwikkeling en het toepassen van het bijsturingsmechanisme. Teneinde hierover geen onduidelijkheid te laten bestaan verdient het aanbeveling artikel 13, § 1, als een tweede lid in het voornoemde artikel 12, § 2, te incorporeren, in welk geval dan de woorden "over de bijsturing van de loonkostontwikkeling" mogen worden weggelaten.

2. Indien op de suggestie sub 1. wordt ingegaan, moet de redactie van de volgende paragrafen worden aangepast.

.../...

3. Nog in paragraaf 2 van hetzelfde artikel, schrijven, rekening houdend met de toelichting van de gemachtigde van de regering, "... de toepassing van het bijsturingsmechanisme ... opleggen ..." in plaats van "... het bijsturingsmechanisme ... opleggen ...". Paragraaf 2 heeft immers geen betrekking op de eventualiteit dat de Koning zelf een bijsturingsmechanisme zou uitwerken, welke aangelegenheid in paragraaf 3 van artikel 13 wordt geregeld.

4. Wat paragraaf 3 betreft, is het niet duidelijk, onverminderd de algemene opmerking sub 1.3., of de woorden "op basis van het technisch verslag bedoeld in artikel 5" beogen een beperking te stellen op de in die bepaling beoogde machtiging aan de Koning.

Artikel 14.

1.1. Onverminderd de algemene opmerkingen sub 1.1. en 1.3., moet worden vastgesteld dat in paragraaf 1 van dit artikel niet uitdrukkelijk aangegeven wordt waarmee de matiging van de bedoelde inkomens gelijkwaardig moet zijn (1).

1.2. In dezelfde paragraaf schrijven men "van de investeringen in hun onderneming" in plaats van "van de investeringen in het bedrijf".

(1) Vergelijk met artikel 10, § 1, van de wet van 6 januari 1989, waar telkens onmiddellijk het verband wordt gelegd met de andere maatregelen waarmee de ingrepen voor zelfstandigen gelijkwaardig moeten zijn.

2.1. Het is de Raad van State niet duidelijk waarom de in paragraaf 2 bedoelde machtiging aan de Koning niet afhankelijk wordt gemaakt van een overleg in Ministerraad, terwijl een analoge machtigingsbepaling van artikel 9, § 1, tweede lid, van het ontwerp dat overleg wel voorschrijft. Evenmin is het hem duidelijk waarom, met toepassing van artikel 17 van het ontwerp, de maatregelen bedoeld in deze paragraaf bij wet dienen bekrachtigd te worden uiterlijk op het einde van de zevende maand volgend op de datum van de inwerkingtreding ervan, terwijl een dergelijk vereiste niet wordt opgelegd voor de maatregelen bedoeld in artikel 9, § 1, tweede lid, van het ontwerp.

2.2. In paragraaf 2 schrijve men bovendien "De overtreding van de krachtens dit artikel vastgestelde bepalingen ..." in plaats van "De overtreding van deze bepalingen ...".

3. Nadat hem erop werd gewezen dat administratieve geldboeten niet vermeerderd worden met een aantal opdecie-men, deelde de gemachtigde van de regering mede wat volgt :

"De administratieve geldboete heeft enkel een administratiefrechtelijk karakter en niet het karakter van een strafrechtelijke sanctie (zie o.m. Verstraeten, Handboek strafvordering, 1994, p. 71, nr. 128).

Bijgevolg stelt de problematiek van het legaliteitsbeginsel zich dienaangaande niet. Hierbij kan worden verwezen naar het gebruik van de administratieve geldboeten in het sociaal strafrecht.

Evenwel is bij de redactie van de tekst over het hoofd gezien dat de opdecie-men niet van toepassing zijn

.../...

op de administratieve geldboetes. Bijgevolg zullen de voorziene bedragen moeten worden aangepast".

Artikel 16.

1. In paragraaf 1 schrijve men, in overeenstemming met de uitleg verschaft door de gemachtigde van de regering, "Voor het eerste interprofessioneel akkoord gesloten met toepassing van deze wet moet onder 'baremieke verhogingen' worden verstaan, ..." in plaats van "Voor het volgende interprofessioneel akkoord verstaat men onder 'baremieke verhogingen',".

2. In paragraaf 2 schrijve men, eveneens in overeenstemming met de uitleg verschaft door de gemachtigde van de regering, "artikel 47" in plaats van "artikel ... van deze titel".

In de Franse tekst van diezelfde paragraaf schrijve men "L'exécution de l'article 47 ... ne peut donner lieu au paiement de l'amende administrative visée à l'article 9, § 1er".

Artikel 17.

Paragraaf 2 regelt de gevolgen die verbonden zijn aan de bekrachtiging door de wetgever van de besluiten genomen ter uitvoering van de ontworpen wet. Zulke bekrachtigde besluiten kunnen in beginsel enkel door de wetgever gewijzigd worden, "met dien verstande enerzijds dat

.../...

(de ontworpen) wet vervolgens van toepassing blijft en anderzijds dat de Koning het recht behoudt om de bepalingen die betrekking hebben op aangelegenheden die krachtens de grondwet of een andere dan (de ontworpen) wet tot zijn bevoegdheid behoren, te wijzigen, aan te vullen, te vervangen of op te heffen".

De tekst van paragraaf 2 stemt bijna letterlijk overeen met die van artikel 11, § 2, van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen. Met die laatste bepaling is de wetgever willen ingaan op de suggestie van de Raad van State om ervoor zorg te dragen dat de bekrachtiging de aan de Koning bij andere wetten verleende delegaties niet inoperant zou maken (1).

De wet van 6 januari 1989 betreft een specifieke regeling, waarbij de Koning onder bepaalde voorwaarden gemachtigd wordt tot het nemen van welbepaalde maatregelen die, enkel "voor de tijd van hun gelding, in de plaats (komen) van terzake bestaande wetsregelingen" (artikel 10, § 1, tweede lid). In een dergelijk systeem kan aanvaard worden dat de Koning, na het verdwijnen van de bedreiging van het concurrentievermogen, opnieuw op grond van zijn gemeenrechtelijke bevoegdheid optreedt.

Het thans voor advies voorgelegde ontwerp is - althans wat de in artikel 17, § 1, vermelde artikelen betreft - van een andere aard. Het bestreken terrein is veel ruimer, en de door de Koning genomen besluiten hebben,

(1) Advies L. 18.648/1 van 14 juli 1988, Parl. St., Kamer, B.Z. 1988, nr. 543/1, (11), 18.

na de bekrachtiging door de wetgever, een onbeperkte geldingskracht. In die omstandigheden is het niet verantwoord de Koning de bevoegdheid te verlenen om een door de wetgever bekrachtigd besluit te wijzigen, nadat de periode waarvoor de bijzondere machten gelden verstreken is.

Het staat aan de wetgever om, op het ogenblik van de bekrachtiging, na te gaan of alle bepalingen van een bijzondere-machtenbesluit bekrachtigd moeten worden, dan wel of sommige bepalingen ervan, die een andere rechtsgrond hebben dan de thans ontworpen wet, hun karakter van loutere handeling van de uitvoerende macht dienen te behouden.

In paragraaf 2 dient de zinsnede "met dien verstande ..." dan ook weggelaten te worden.

Artikel 18.

De in te voegen bepaling moet een tweede lid worden van artikel 9, § 1, van de wet van 6 januari 1989, zodat ook de woorden "bedoeld in § 1" mogen worden weggelaten.

In de Franse tekst schrijve men bovendien : "sur les mesures utiles sur le plan de l'évolution".

Artikel 21.

Voor de toepassing van artikel 9 van de wet van 6 januari 1989 moet artikel 7 van dezelfde wet uitgezonderd worden van opheffing.

.../...

TITEL III. - Bevordering van de werkgelegenheid.Artikel 23.

1. In artikel 23, § 1, eerste lid, is sprake van zowel het "ontslag" van werknemers, als de "beëindiging van hun arbeidsovereenkomst". Vraag is dan ook of die bepaling zo moet worden gelezen dat het ontslag van de beoogde werknemers enkel als een voorwaarde moet worden beschouwd om in aanmerking te komen voor de regeling van het voltijds brugpensioen, zodat het ontslag om in aanmerking te worden genomen gebeurlijk zelfs mag hebben plaats gevonden voor de in artikel 23, § 1, eerste lid, vermelde periodes. De bedoeling van de regering zou op dat punt alleszins op een meer duidelijke wijze tot uitdrukking moeten worden gebracht in artikel 23, § 1, eerste lid. Daarenboven zou het ten zeerste aanbeveling verdienen dat het betrokken lid in een aantal leesbare en begrijpelijke volzinnen zou worden opgesplitst.

2.1. Gelet op de draagwijdte van het bepaalde na het derde gedachtenstreepje (1) van artikel 23, § 2, lijkt na het tweede streepje van dezelfde paragraaf te moeten worden gelezen : "... zijn loondienst heeft onderbroken om een eerste kind op te voeden dat de leeftijd van zes jaar niet heeft bereikt". Indien zulks inderdaad strookt met de bedoeling van de regering wordt de tekst van het ontwerp voor alle duidelijkheid beter in die zin aangepast.

(1) Het streepje dat staat vóór de inleidende zin wordt hier uiteraard niet meegerekend.

2.2. Naar analogie van het bepaalde na artikel 23, § 2, tweede streepje, wordt in fine van het derde streepje beter geschreven : "... nog niet heeft bereikt. Deze gelijkstelling kan in totaal voor maximaal 3 jaar in rekening worden gebracht".

Artikel 24.

1. In fine van artikel 24, § 2, eerste lid, dient de verwijzing naar "artikel 25" te worden vervangen door de verwijzing naar "artikel 23".

2. Het verdient aanbeveling om de Nederlandse ("... een uitkeringsgerechtigde volledige werkloze die sedert 1 jaar volledig uitkeringsgerechtigd werkloos is") en de Franse tekst ("... un chômeur complet indemnisé depuis un an") van artikel 24, § 2, tweede lid, meer op elkaar af te stemmen.

Artikel 25.

Ter wille van de duidelijkheid en de begrijpelijkheid van artikel 25 wordt dit artikel beter in twee afzonderlijke volzinnen opgesplitst. In de eerste volzin kan dan de mogelijkheid worden omschreven om de opzeggingstermijn of de door de opzeggingsvergoeding gedekte periode in te korten, in de tweede volzin kan vervolgens worden bepaald

.../...

voor welke werknemers in de mogelijkheid van een dergelijke inkorting kan worden voorzien.

Artikel 26.

Artikel 26, eerste lid, maakt het mogelijk dat paritaire comités en subcomités en ondernemingen welke in de periode 1995-1996 gebonden waren door een collectieve arbeidsovereenkomst, gesloten met toepassing van artikel 10, § 1, van de wet van 3 april 1995 houdende maatregelen tot bevordering van de tewerkstelling, voor de periode 1997-1998 een collectieve arbeidsovereenkomst sluiten tot invoering van een stelsel van halftijds brugpensioen vanaf de leeftijd van 55 jaar. Luidens artikel 26, tweede lid, kan de Koning "de voorwaarden en nadere regelen bepalen tot uitvoering van de bepalingen van dit artikel". Minstens in de memorie van toelichting zouden nadere gegevens moeten worden verstrekt welke toelaten een beter zicht te krijgen op de precieze draagwijdte van de aldus aan de Koning verleende bevoegdheid.

Artikel 27.

Rekening houdend met de redactie van het te wijzigen artikel 61, § 1, tweede lid, van de wet van 21 december 1994, moet in fine van artikel 27, § 1, van het ontwerp, worden geschreven : "... vervangen door de woorden "De Koning bepaalt"".

.../...

Artikel 28.

Volgens de gemachtigde van de regering is het de bedoeling dat in het ontworpen artikel 64, § 1, 10°, van de wet van 21 december 1994, wordt verwezen naar de bepalingen van titel III, hoofdstuk IV, van de wet in ontwerp. De redactie van de ontworpen bepaling dient derhalve te worden aangepast.

Artikel 29.

1. In tegenstelling tot wat het geval is voor de werkgevers en de werknemers bedoeld in artikel 29, § 1, van het ontwerp, wordt, wat de in hoofdstuk IV beoogde tewerkstellingsakkoorden betreft, door de wetgever niet voorzien in een uitgewerkte regeling voor "de overheden en de werkgevers op wie de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven van toepassing is". De Koning kan wel, bij een in Ministerraad overlegd besluit, deze laatste categorie van overheden en werkgevers - van "werknemers" wordt, in tegenstelling tot wat het geval is in artikel 29, § 1, geen gewag gemaakt in artikel 29, § 2 - betrekken in het toepassingsgebied van hoofdstuk IV en de voorwaarden en de nadere regelen bepalen overeenkomstig dewelke de in artikel 30 vermelde voordelen ook aan de in artikel 29, § 2, bedoelde werkgevers, worden toegekend. Teneinde erover geen twijfel te laten bestaan dat het aldus gemaakte onderscheid tussen de werkgevers, bedoeld in artikel 29, § 1, en die bedoeld in artikel 29, § 2, te verzoenen valt met de grondwettelijke beginselen van

.../...

gelijkheid en niet-discriminatie, zal de regering er goed aan doen om in de memorie van toelichting een objectieve en redelijke verantwoording te geven voor het gemaakte onderscheid.

2. In artikel 29, § 2, tweede lid, van het ontwerp, wordt bepaald dat de Koning tevens het toezicht kan regelen op de toekenning van de in artikel 30 vermelde voordelen aan de werkgevers op wie de wet van 21 maart 1991 van toepassing is. Aan de Raad van State is in dat verband meegedeeld dat het betrokken toezicht niet noodzakelijk zal gebeuren door dezelfde ambtenaren als die welke ter uitvoering van artikel 34 van het ontwerp zullen worden aangewezen en welke in de regel van de inspectie van de sociale wetten zullen deel uitmaken, en dat om die reden is geopteerd voor het inschrijven van een specifieke delegatiebepaling in verband met het toezicht in artikel 29, § 2, tweede lid, van het ontwerp.

Artikel 30.

1. Blijkens artikel 30, § 1, van het ontwerp, hebben de in die bepaling bedoelde werkgevers recht op een vermindering van de werkgeversbijdragen voor sociale zekerheid voor elke na 31 december 1996 nieuw aangeworven werknemer, wanneer zij ter uitvoering van een tewerkstellingsakkoord "een netto-aangroei van het aantal werknemers en daarenboven tenminste een gelijkwaardig arbeidsvolume aantonen, dit in vergelijking met het overeenstemmende kwartaal 1996". Deze

.../...

bepaling moet uiteraard worden gelezen in samenhang met artikel 35 van het ontwerp waaruit blijkt dat het desbetreffende voordeel enkel zal worden toegekend in zover de met toepassing van hoofdstuk IV gesloten tewerkstellingsakkoorden zijn nagekomen en de netto-aangroei van het aantal werknemers niet het gevolg is "van transfers binnen ondernemingen die behoren tot dezelfde groep of dezelfde economische entiteit". Duidelijkheidshalve zou het dan ook aanbeveling verdienen om reeds in artikel 30, § 1, te refereren aan artikel 35. Daartoe kan het bijvoorbeeld volstaan artikel 30, § 1, te laten aanvangen met de woorden "Onverminderd het bepaalde in artikel 35, ...".

2. De memorie van toelichting doet ervan blijken dat, ingeval de Koning ter uitvoering van artikel 30, § 2, van het ontwerp, de "nadere voorwaarden" zal bepalen waaraan de in artikel 30, § 1, bedoelde tewerkstellingsakkoorden moeten voldoen, die voorwaarden zullen zijn gebaseerd "... op de nadere voorwaarden zoals die voor de periode 1995-1996 zijn voorzien in de CAO nr. 60". Een dergelijke afbakening van 's Konings bevoegdheid wordt bij voorkeur in de tekst van het ontwerp opgenomen.

Artikel 31.

De commentaar welke in de memorie van toelichting wordt gegeven omtrent de in artikel 31 van het ontwerp beoogde collectieve arbeidsovereenkomsten is misleidend en dient te worden aangepast.

.../...

Artikel 32.

1. Er is een gebrek aan overeenstemming tussen de tekst van artikel 32, tweede lid, van het ontwerp en de memorie van toelichting. Terwijl blijkens de tekst van het ontwerp is vereist dat, opdat het beheerscomité zou kunnen beslissen dat het voordeel van artikel 30, § 1, toch zou worden toegekend, de betrokken werkgevers uitstel van betaling moeten hebben gekregen, doch tevens dat ze "de termijnen strikt (moeten) hebben nageleefd", wordt in de memorie van toelichting enkel gewag gemaakt van het vereiste dat de werkgevers uitstel van betaling moeten hebben gekregen, wat uiteraard minder streng is. De regering zal zich moeten beraden over haar precieze bedoeling ter zake.

2. De woorden "afwijkingen toekennen" in fine van artikel 32, tweede lid, van het ontwerp, geven niet duidelijk de bedoeling van de stellers van het ontwerp weer. Beter ware het te schrijven : "..., belast met de inning en de invordering van de sociale zekerheidsbijdragen, beslissen dat de betrokken werkgevers voor het desbetreffende kwartaal voor de toepassing van dit hoofdstuk in aanmerking komen".

Artikel 33.

Zoals artikel 33 van het ontwerp is geredigeerd wordt de Koning niet enkel de bevoegdheid verleend om de Commissie Bedrijfsplannen bijkomende bevoegdheden toe te kennen, doch ook om reeds bestaande bevoegdheden van die

.../...

commissie af te schaffen. Blijkens de memorie van toelichting zou het enkel in de bedoeling liggen om aan de betrokken commissie "bijkomende bevoegdheden" toe te kennen. In overeenstemming hiermee verduidelijkte de gemachtigde van de regering dat het "... in de bedoeling (ligt) de bevoegdheden van de commissie bedrijfsplannen uit te breiden met de goedkeuringsbevoegdheid van de tewerkstellingsakkoorden gesloten ter uitvoering van deze wet in ondernemingen zonder syndicale delegatie of met minder dan 50 werknemers".

Rekening houdend met de aldus omschreven bevoegdheid van de Koning, zal de tekst van het ontwerp moeten worden aangepast, in die zin dat erin duidelijker tot uitdrukking zal moeten worden gebracht dat de bevoegdheid van de Koning op uitsluitend het verlenen van "bijkomende bevoegdheden" aan de Commissie Bedrijfsplannen betrekking heeft.

Artikel 35.

Luidens artikel 35, tweede lid, van het ontwerp, bepaalt de Koning de "voorwaarden en nadere regels overeenkomstig welke de terugbetaling van ten onrechte ontvangen voordelen dient te geschieden". Er kan worden getwijfeld aan de precieze draagwijdte van de term "voorwaarden". Immers, in de memorie van toelichting wordt gesteld dat de Koning de bevoegdheid wordt verleend om het "principe" van de terugbetaling van de ten onrechte ontvangen voordelen verder uit te werken, wat er zou kunnen op duiden dat het begrip "voorwaarden" in artikel 35, tweede lid, van het ontwerp in ruime zin moet worden begrepen en bijvoorbeeld

.../...

voor de Koning ook de bevoegdheid zou kunnen inhouden om te bepalen wanneer een tewerkstellingsakkoord moet worden geacht niet te zijn nagekomen. Vraag is evenwel of de in artikel 35, tweede lid, bedoelde "voorwaarden en nadere regels" niet uitsluitend moeten worden begrepen in het licht van de procedure van terugbetaling. In dat geval valt uiteraard aan het begrip "voorwaarden" een minder ruime betekenis te hechten.

Naar het zeggen van de gemachtigde van de regering zou het begrip "voorwaarden" in de laatste zin moeten worden begrepen en zou de Koning eruit enkel de bevoegdheid putten om onder meer de termijnen en de wijze van de terugbetaling te regelen. Hoe dan ook zullen de stellers van het ontwerp er goed aan doen om terzake iedere mogelijke twijfel te bannen door ofwel de tekst van het ontwerp, dan wel die van de memorie van toelichting op dat punt te verduidelijken.

Artikel 42.

Luidens artikel 42 van het ontwerp treden de artikelen 37 tot 40 in werking zes maanden na de inwerking-treding van dit hoofdstuk. Gelet op de samenhang welke er evenwel bestaat tussen, enerzijds, de artikelen 37 tot 40 en, anderzijds, artikel 41, ware het logisch dat ook het laatstgenoemde artikel in werking zou treden op hetzelfde ogenblik als de artikelen 37 tot 40.

.../...

Artikel 43.

1. In verband met de wijzigingen welke artikel 43 (niet: "artikel 43, § 1") beoogt aan te brengen in artikel 159 van de programmawet van 22 december 1989, verklaarde de gemachtigde van de regering het volgende :

"Les deux nouveaux alinéas insérés par l'article 43 dans l'article 159 de la loi-programme du 22 décembre 1989 ne remplacent que le premier alinéa de cet article 159. Le second alinéa de cet article 159 devrait donc commencer par les mots "Les avis visés aux alinéas 1 et 2 ...".

Rekening houdend met deze verduidelijking zal in de inleidende zin van artikel 43 van het ontwerp uiteraard de verwijzing naar artikel 159, tweede lid, van de programmawet van 22 december 1989, moeten worden geschrapt, doch zal tevens moeten worden nagegaan of geen andere bepalingen van het bestaande artikel 159 van de betrokken programmawet zullen moeten worden aangepast in het licht van de wijziging van dat artikel door het ontwerp. Dat lijkt alvast het geval te zijn voor bijvoorbeeld het huidige derde lid van artikel 159 van de programmawet van 22 december 1989 dat voorschrijft dat "dit bericht" gedurende één jaar moet worden bewaard, te rekenen vanaf de dag waarop het werkrooster ophoudt van kracht te zijn.

2. In het ontworpen artikel 159, tweede lid, van de programmawet van 22 december 1989 zou uitdrukkelijk moeten

.../...

worden bepaald welke de inhoud van het betrokken bericht dient te zijn.

Artikel 46.

In verband met artikel 46 van het ontwerp wordt in de memorie van toelichting onder meer het volgende gesteld :

"De reglementering op de loopbaanonderbreking zal bepalen onder welke voorwaarden deze tijdelijke werknemer of deze uitzendkracht een geldige vervanger zal zijn, zo bijvoorbeeld wanneer de onderbreking van de beroepsloopbaan slechts van korte duur zal zijn of maar een klein gedeelte van een voltijdse tewerkstelling bedraagt".

Deze bedoeling blijkt niet duidelijk uit de tekst van het ontwerp, waarin enkel sprake is van een vermindering van de arbeidsprestaties "... voor zover de wijziging van de arbeidsvoorwaarden niet voor een onbepaalde tijd werd gesloten".

Artikel 47.

1. Rekening houdend met de bedoeling van de stellers van het ontwerp, zoals die in de memorie van toelichting is uiteengezet, kan ter wille van de duidelijkheid in fine van artikel 47, § 1, worden geschreven : "... , of van een sectoriële collectieve arbeidsovereenkomst die de arbeidsduur op een gelijkwaardige wijze op een andere basis dan op

.../...

weekbasis vermindert" in de plaats van "... of op een gelijkwaardige wijze vermindert, bepaald bij sectoriële collectieve arbeidsovereenkomst".

2. Artikel 47, § 3, van het ontwerp draagt het de Koning op de nadere regels te bepalen "met betrekking tot de berekening van het overloon voor de prestaties beneden het 41ste uur", wat de toepassing betreft van de paragrafen 1 en 2 van dat artikel. Uit het aldus geredigeerde artikel 47, § 3, kan niet duidelijk worden afgeleid dat - zoals in de memorie van toelichting wordt gesteld - het in de bedoeling ligt om, ingeval de arbeidsduur effectief op weekbasis wordt verminderd met één uur, van de wettelijke toeslag voor overwerk vrij te stellen "..., voor zover de grens van 40 uren per week niet wordt overschreden".

Pour justifier le caractère urgent de la demande d'avis conformément à l'article 84, alinéa 2, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, inséré par la loi du 15 octobre 1991, la motivation suivante est avancée :

"Het inroepen van de hoogdringendheid wordt gemotiveerd door het feit dat het voorontwerp in zijn geheel een van de belangrijkste doelstellingen van het regeringsbeleid beoogt te helpen realiseren, nl. de bevordering van de werkgelegenheid en de preventieve vrijwaring van 's Lands concurrentievermogen en, vandaar, de gezondmaking van de openbare financiën.

De in het voorontwerp vervatte bepalingen vinden o.m. hun grondslag in het "ontwerp van toekomstcontract voor de werkgelegenheid" zoals het op 30 april jl. aan het Parlement werd voorgesteld. Zij beogen de versterking van het economisch draagvlak van ons Land, waarbij gestreefd wordt naar een beheersing van de loonkost met behoud van de globale tewerkstelling.

Het is de bedoeling van de Regering om dit voorontwerp zo spoedig mogelijk door het Parlement te laten goedkeuren en door het Staatshoofd te laten bekrachtigen en afkondigen, zodat de Regering over een instrument beschikt dat haar zal toelaten om snel in te grijpen, wanneer zich uitzonderlijke omstandigheden, gebeurtenissen of ontwikkelingen voordoen die de werkgelegenheid in gevaar brengen of die 's Lands concurrentiepositie, in vergelijking met onze voornaamste handelspartners, ernstig verstoren".

*

* *

Vu le bref délai qui lui est imparti, le Conseil d'Etat doit se limiter aux observations suivantes.

.../...

PORTEE DU PROJET.

Le projet de loi soumis pour avis au Conseil d'Etat poursuit, selon l'exposé des motifs, un objectif double, à savoir régler les modalités, d'une part, de la sauvegarde préventive de la compétitivité en Belgique (titre II) et, d'autre part, de la promotion de l'emploi (titre III).

Les articles 2 à 22, figurant au titre II du projet, visent plus particulièrement, outre à sauvegarder la compétitivité du pays comme c'était déjà le but de la loi du 6 janvier 1989, à prévoir un mécanisme préventif pour l'évaluation, le contrôle et la promotion de l'emploi. Les chapitres premier et II de la loi précitée du 6 janvier 1989 concernant les critères et la procédure ordinaire pour l'évaluation de la compétitivité sont abrogés par l'article 21 du projet.

Les articles 23 à 48, figurant au titre III du projet, visent à créer un cadre légal pour la promotion de l'emploi, en complément, selon l'exposé des motifs, des mesures pour l'emploi prévues dans le plan global et dans le plan pluriannuel pour l'emploi. Les dispositions du titre III concernent particulièrement la prépension à temps plein et à mi-temps, le plan d'embauche de promotion de l'emploi pour les demandeurs d'emploi, les accords en faveur de l'emploi, l'annualisation du temps de travail, le travail à temps partiel, le travail intérimaire et la réduction de la durée du travail.

.../...

OBSERVATIONS GENERALES.

1. Le projet comprend un nombre important d'habilitations au Roi en vue de prendre des mesures d'une portée normative générale; tel est le cas des articles 3, § 3, 7, §§ 1er et 2, 9, § 3, alinéa 1er, 13, §§ 2, 3 et 4, 20, 14, § 1er, 23, § 3, 24, § 3, alinéa 2, 25, 26, 29, § 2, 30, §§ 2 et 4, 34, 35 et 47, § 3, du projet. Les articles 9, § 1er, et 14, § 2, alinéa 2, du projet comprennent des délégations spéciales en matière d'amendes administratives. Certaines de ces dispositions soulèvent des questions concernant l'ampleur et la portée des mesures que le Roi peut prendre le cas échéant en vertu de ces habilitations.

1.1. La doctrine souligne qu'une délégation au Roi est en tout cas inadmissible pour des matières que la Constitution réserve au législateur (1). Sur la question que lui posait à cet égard l'auditeur rapporteur, le délégué du gouvernement a déclaré que la problématique de l'habilitation au Roi à propos de matières qui, selon la Constitution, ne peuvent être réglées que par la loi, ne se pose pas dans le cadre du présent projet : le gouvernement ne demande pas d'habilitation pour intervenir dans le domaine des compétences réservées, plus particulièrement de la fiscalité (article 170 de la Constitution). Il serait recommandé d'inscrire cette précision à tout le moins dans l'exposé des motifs du projet parce que, ce faisant, certaines des

(1) Cf. par exemple A. ALEN, Handboek van het Belgisch Staatsrecht, 1995, pp. 198-199 avec les références y figurant.

habilitations au Roi (1), définies dans le projet en termes larges (et plutôt vagues), pourraient être lues dans une perspective juridiquement plus correcte qui soit susceptible de mieux assurer la sécurité juridique.

1.2. Dans la pratique du droit constitutionnel, il est néanmoins admis que le législateur puisse, sous certaines conditions, habiliter le Roi, notamment dans ce qu'il est convenu d'appeler la sphère des compétences résiduelles, à prendre des mesures qui incomberaient autrement au législateur, et même à modifier à cet égard la législation en vigueur. Il pourrait être inféré de l'article 17 du projet que telle serait l'intention des auteurs du projet, du moins en ce qui concerne les habilitations visées aux articles 7, § 2, 9, § 3, et 14 du projet. Le commentaire général consacré au titre II du projet semble également le confirmer. Le texte du projet ne comprend toutefois pas de disposition expresse en la matière, comme celle qui est effectivement prévue, entre autres, à l'article 10, § 1er, dernier alinéa, de la loi précitée du 6 janvier 1989 (2). Sur ce point également, il faudra préciser le projet de manière à ce que le texte du projet de délégation exprime

(1) Tel est par exemple le cas de l'article 14, § 1er, du projet, aux termes duquel "le Roi peut, après avis du Conseil supérieur de l'Emploi, prendre, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, des mesures ... de modération équivalente des revenus des professions libérales, des dividendes, des tantièmes, des allocations sociales, des loyers et des autres revenus".

(2) Voir également par exemple l'article 4, § 2, de la loi du 27 mars 1986 attribuant certains pouvoirs spéciaux au Roi.

plus explicitement l'habilitation à modifier des lois, pour autant que telle soit l'intention.

1.3.1. Dans son avis L. 18.648/1 du 14 juillet 1988 relatif à un projet qui est devenu la loi du 6 janvier 1989 (1), le Conseil d'Etat a estimé que, en ce qui concerne les pouvoirs attribués par cette loi au Roi, celle-ci tient plus d'une loi d'habilitation ordinaire que d'une loi de pouvoirs spéciaux, essentiellement parce que 1° le projet "indique de manière très précise l'objectif à atteindre : il s'agit de maintenir la compétitivité par référence à la compétitivité telle que mesurée en 1987, ce qui a pour corollaire indissociable que ... le pouvoir du Roi est défini de manière rigide, et il demeure toujours mesurable et, partant, prévisible", 2° "la menace qui pèserait sur la compétitivité est appréciée au premier chef et à titre principal par des organes autres que le Gouvernement", 3° "il est prévu une procédure de concertation détaillée et préalable" et 4° "la délégation donnée au Roi (...) n'est opérante qu'après que les Chambres législatives auront constaté que la compétitivité est réellement menacée".

A plusieurs reprises, l'exposé des motifs relatif au présent projet suggère que ce dernier - en ce qui concerne l'intensité des compétences attribuées au Roi - peut s'analyser de la même manière que la loi du 6 janvier 1989. Le délégué du gouvernement a également donné à l'intention de l'auditeur-rapporteur une explication dans le même sens. Cette explication s'énonce comme suit :

(1) Cf. Doc. parl., Chambre, S.E. 1988, n° 543/1.

"In vergelijking met de wet van 6 januari 1989, die slechts toeliet op te treden wanneer het concurrentievermogen bedreigd was, is het huidig ontwerp erop gericht een **preventief** en **periodiek** mechanisme tot stand te brengen ter vrijwaring van het concurrentievermogen opdat een aantasting van het concurrentievermogen zich niet zou kunnen voordoen en aldus het optreden van de Koning tot een minimum zou worden beperkt.

Daarom wordt de notie "concurrentievermogen" in het huidig ontwerp, in vergelijking met de wet van 1989, veel preciezer gedefinieerd. Daar waar in de wet van 6 januari 1989 de kwalitatieve criteria van het concurrentievermogen aanleiding konden geven tot een optreden van de Koning, is het gebruik van de criteria nu preciezer afgebakend. De structurele aspecten van het concurrentievermogen maken deel uit van de evaluatie van het concurrentievermogen, het optreden van de Koning in verband met de loonvorming daarentegen wordt afhankelijk gemaakt van een precieze kwantificeerbare indicator, met name, de ontwikkeling van de loonkost in België vergeleken met deze bij de drie referentielidstaten.

Deze redenering geldt mutatis mutandis voor artikel 13, § 3.

Veel meer nog dan in de wet van 6 januari 1989 kan de Koning slechts optreden indien alle andere preventieve in de wet voorziene overlegmechanismen niet tot het beoogde resultaat hebben geleid.

Bovendien kan worden opgemerkt dat het tijdschema waarin deze mechanismen worden toegepast, zeer nauwkeurig wordt aangegeven.

In de mate het optreden van de Koning, ten eerste, aan zeer specifieke criteria gebonden is, en, ten tweede, slechts plaatsvindt na uitputting van de andere uitgebreide overlegmechanismen voorzien in het ontwerp en dit ontwerp er dus op gericht is, via die mechanismen, de Koning slechts te laten optreden in laatste orde, is het de facto onmogelijk zich in de wet uit te spreken over de aard van dit discretionair optreden. De aard van de te nemen maatregelen is immers gebonden

.../...

aan de evaluatie van het concurrentievermogen en de werkgelegenheid en aan de omstandigheden die tot het falen van de overlegmechanismen in dit verband hebben geleid.

Bovendien is bekrachtiging voorzien voor de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 7, § 2; 9, § 3, en 14".

1.3.2. Le présent projet indique avec précision l'objectif à atteindre, à savoir la promotion de l'emploi et la sauvegarde préventive de la compétitivité, avec pour référence la situation des deux années antérieures et les prévisions pour les deux années suivantes en Belgique par rapport à l'Allemagne, la France et les Pays-Bas. Le Conseil central de l'Economie et le Conseil national du Travail feront rapport deux fois par an à ce sujet. Certaines délégations ne seront opérationnelles que si les partenaires sociaux ne parviennent pas à un accord sur les mesures à prendre ou ne prennent que des mesures insuffisantes (cf. par exemple les articles 7, §§ 1er et 2, 9, § 3; et 13, §§ 2 et 3, du projet). Aucune confirmation préalable par le Parlement n'est toutefois requise. Comme dans la loi du 6 janvier 1989, il est certes prévu une confirmation par la loi des arrêtés pris mais uniquement pour les arrêtés d'exécution visés aux articles 7, § 2, 9, § 3, et 14 du projet.

.../...

1.3.3. Certaines délégations du titre II du projet (1) demeurent toutefois imprécises au regard, par exemple, des dispositions de l'article 10, § 1er, de la loi précitée du 6 janvier 1989. Cette imprécision implique que le pouvoir du Roi en la matière n'est pas suffisamment circonscrit et est dès lors difficilement mesurable et prévisible. Les articles concernés du projet devraient à tout le moins définir plus clairement les matières pour lesquelles le Roi pourra intervenir par la voie réglementaire. A défaut d'une telle définition plus précise, les pouvoirs attribués au Roi tiendront en effet davantage d'une loi de pouvoirs spéciaux que d'une loi d'habilitation ordinaire.

A cet égard, il peut être rappelé que les "pouvoirs spéciaux" ne sont compatibles avec l'article 105 de la Constitution que s'il est satisfait aux conditions suivantes : 1° il faut que se présentent certaines circonstances de fait, qualifiées généralement de circonstances exceptionnelles ou de circonstances de crise et qui déterminent les limites de la période pendant laquelle des pouvoirs spéciaux peuvent être attribués; 2° les pouvoirs spéciaux ne peuvent être attribués que pour une période limitée; 3° les pouvoirs attribués au Roi doivent être définis avec précision, tant en ce qui concerne les buts et les objectifs

(1) Cf. les termes "... prendre des mesures supplémentaires en faveur de l'emploi, entre autres en ce qui concerne ..." à l'article 7, § 2; les termes "les mesures appropriées qui s'imposent" à l'article 9, § 3; les termes "imposer une correction" à l'article 13, § 3, alinéa 1er, et les termes "prendront des mesures supplémentaires" à l'article 13, § 4, alinéa 1er, 2°.

qu'en ce qui concerne les matières où des mesures peuvent être prises et leur portée; 4° lors de l'attribution des pouvoirs spéciaux, le législateur doit respecter tant les normes supranationales et internationales que les règles constitutionnelles de répartition de compétences (1).

1.4. Il va de soi que la loi en projet ne peut porter atteinte à la répartition des compétences entre l'Etat, les Communautés et les Régions qui est établie par la Constitution et la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles. Dans l'élaboration des arrêtés qu'il sera appelé à prendre sur la base de l'habilitation que tend à lui confier la loi en projet, le Gouvernement devra veiller à ne pas empiéter sur les compétences des Communautés et des Régions.

2. Dans le bref délai dont le Conseil d'Etat dispose, il ne peut proposer que dans une mesure très limitée, des améliorations de texte de nature légistique et linguistique. Le projet mériterait cependant une vérification approfondie à cet égard.

(1) Voir en outre, en ce qui concerne la distinction entre les pouvoirs spéciaux et les lois d'habilitation ordinaires, l'avis de la section de législation du Conseil d'Etat sur un avant-projet de loi portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions (L. 25.169/1).

2.1. A titre d'exemple, l'on relève qu'à côté du terme "sectoraal" qui est correct et qui est employé notamment dans le texte néerlandais des articles 8, § 1er, et 9, § 1er, alinéa 1er, du projet, d'autres dispositions du projet (voir, entre autres, les articles 4, § 1er, 9, § 3, alinéa 2) emploient le terme "sectorieel", qui doit être proscrit; en ce qui concerne les conventions et les accords, il peut également être relevé qu'en néerlandais, ces derniers sont "gesloten" et non "afgesloten".

Une observation particulière doit être formulée à propos de la notion de "marge (salariale) maximale" : le mot "maximale" n'est pas à sa place dans cette notion, étant donné que le mot "marge" indique déjà qu'il s'agit des limites dans lesquelles s'exerce la liberté de décision. Une expression telle que "marge maximale" donne l'impression qu'il y aurait plusieurs marges, ce qui ne correspond manifestement pas à l'intention des auteurs du projet. Si l'on entend néanmoins maintenir la notion de "maximale", il conviendrait de remplacer le mot "marge", par exemple par l'expression "facteur de croissance".

2.2. Le projet renferme de nombreuses dispositions faisant référence à des lois et arrêtés existants. Tel est notamment le cas des articles 23 et suivants du projet. Sur le plan légistique, il s'impose d'apporter un soin particulier à la manière dont de telles références sont formulées.

Sur ce point également, le projet devra être remanié en profondeur, notamment, et à titre d'exemple, en ce qui concerne les articles suivants :

.../...

- à l'article 23, § 1er, du projet, il convient de vérifier si la référence à l'article 114, § 4, alinéa 2, et à l'article 117, alinéa 1er, 3°, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage (et non "relatif aux allocations de chômage") correspond à l'intention des auteurs du projet. Les articles 114 et 117 concernent en effet le montant de l'allocation de chômage et non le calcul de la carrière professionnelle. L'article 117, alinéa 1er, ne comprend par ailleurs pas de 3°;
- la référence, dans l'article 23, § 2, du projet, à l'article 66 des lois coordonnées sur la milice doit être adaptée, la disposition légale précitée ayant été abrogée. En outre, il y a lieu de vérifier si la référence à l'article 2bis des lois précitées est suffisante. En effet, cet article concerne uniquement le service militaire volontaire. Il y a lieu, enfin, de vérifier s'il ne convient pas, également, de faire référence à l'article 17 des lois coordonnées portant le statut des objecteurs de conscience;
- (article 27 du projet) l'article 61, § 1er, alinéa 2, de la loi du 21 décembre 1994 portant des dispositions sociales et diverses n'a pas été modifiée par la loi du 22 décembre 1995 portant des mesures visant à exécuter le plan pluriannuel pour l'emploi. La référence doit être adaptée en conséquence;

.../...

- (article 28 du projet) à l'article 64, § 1er, 10°, en projet de la loi précitée du 21 décembre 1994, la date de la loi préventive et portant exécution du contrat d'avenir pour l'emploi doit être complétée;
- à l'article 30, § 4, alinéa 2, premier tiret, du projet, il est fait référence à "la loi du 21 décembre 1994 portant des dispositions sociales et diverses, telle que modifiée par la présente loi". Une référence ayant déjà été faite précédemment à la loi du 21 décembre 1994, il suffit d'écrire "la loi du 21 décembre 1994 précitée". La référence à la modification opérée par le projet est également superflue, sauf si l'intention est d'exclure des modifications ultérieures. Dans le cas contraire, les autres modifications doivent également être mentionnées;
- à l'article 30, § 4, alinéa 2, troisième tiret, du projet, il est fait référence à "l'arrêté royal n° 230 du 21 décembre 1983 ... tel que modifié par la loi précitée du 22 décembre 1995". La référence à la modification opérée par le projet est superflue, sauf si l'intention est d'exclure des modifications ultérieures. Dans le cas contraire, les autres modifications doivent également être mentionnées. Etant donné qu'il s'agit de la mention d'une loi modificative, le mot "précitée" peut en tout cas être omis;
- à l'article 36, alinéa 3, du projet, il est fait référence aux articles 38, § 3, 1° à 7° et 9°, et § 3bis, de la loi du 29 juin 1981 établissant les principes généraux de la sécurité sociale des travailleurs salariés. L'alinéa 9 du paragraphe 3bis de l'article 38 précité a été modifié en dernier lieu par l'article 164 de la loi du 29 avril 1996 portant des dispositions sociales;

.../...

- à l'article 40 du projet, il y a lieu de remplacer la référence à "l'article 11bis, alinéa 3" par une référence à "l'article 11bis, alinéa 4";
- à l'article 44 du projet, il y a lieu de faire référence à "l'article 171, alinéa 2, de la même loi, modifiée par la loi du 20 juillet 1991,";
- à l'article 47, § 1er, du projet, il convient de faire référence au chapitre III, section II, de la loi sur le travail. Le chapitre IV de cette loi ne contient pas de section 2.

OBSERVATIONS PARTICULIERES.

TITRE Ier. - Disposition générale.

Article 1er.

Selon cet article, le projet règle uniquement des matières visées à l'article 78 de la Constitution.

Les pouvoirs extrêmement étendus qui sont attribués au Roi par la plupart des dispositions du projet, n'excluent toutefois pas par avance qu'Il puisse prendre, dans l'exercice des pouvoirs qui Lui sont conférés des mesures relevant des matières obligatoirement bicamérales qui sont énoncées à l'article 77 de la Constitution. A défaut d'éléments concrets relativement à l'exécution des dispositions du projet, le Conseil d'Etat n'est pas en mesure de prendre position à cet égard. Il appartient au gouvernement de formuler une appréciation sur ce point.

.../...

Si l'on envisage des mesures d'exécution réglant les matières visées à l'article 77 de la Constitution, il importe également de considérer le projet examiné comme se rapportant à ces matières. Il ne saurait être admis, en effet, que le Roi réglât une matière pour laquelle le Sénat et la Chambre sont compétents sur un pied d'égalité, si le Sénat n'a pas, comme la Chambre, préalablement donné une habilitation à cet effet. D'un point de vue constitutionnel, il ne suffit pas que ces arrêtés soient confirmés par la suite par la Chambre et le Sénat.

Même en cas de doute, il est recommandé de considérer le projet examiné comme se rapportant à une ou plusieurs matières visées à l'article 77 de la Constitution. En effet, si l'article 1er du projet est maintenu dans sa formulation actuelle, la loi en projet pourrait être interprétée de manière telle que le Roi ne pourrait aborder aucune des matières visées à l'article 77 de la Constitution, ce qui pourrait éventuellement emporter une restriction importante de l'exercice des pouvoirs qui Lui sont conférés. Il paraît peu vraisemblable que telle soit l'intention des auteurs du projet.

TITRE II. - Sauvegarde préventive de la compétitivité.

Article 2.

Il y a lieu de compléter la définition du terme "participations bénéficiaires". La loi à laquelle cette définition fait référence devra être sanctionnée et promulguée en même temps que l'avant-projet, au plus tard. L'entrée en vigueur de cette loi devra bien entendu tenir compte de la loi susmentionnée en ce qui concerne l'application de la définition.

.../...

Article 6.

1. Selon le commentaire consacré au titre II du projet, les mesures pour l'emploi et la marge maximale pour l'évolution du coût salarial sont déterminées sur la base du rapport technique du Conseil central de l'Economie, visé à l'article 5 du projet. Contrairement à l'article 6, § 3, du projet, l'article 6, § 1er, du projet se réfère toutefois aussi aux rapports visés à l'article 4 du projet. Si l'on considère que l'intention est effectivement de faire intervenir les rapports susmentionnés pour l'application de l'article 6, § 1er, du projet - ce qui peut être inféré par ailleurs du commentaire consacré à l'article 4 - il y aura lieu d'adapter le texte de l'exposé des motifs sur ce point. A défaut de quoi, il y aura lieu d'omettre, à l'article 6, § 1er du projet, la référence à l'article 5.

2. A l'alinéa 1er du paragraphe 2 de l'article 6 du projet, la portée précise des mots "tient compte de" n'apparaît pas clairement. Il conviendra de préciser davantage le texte du projet sur ce point.

3. Compte tenu des éclaircissements donnés par le délégué du gouvernement, l'on pourrait envisager de rédiger comme suit l'alinéa 2 du paragraphe 2 du même article :

"S'il apparaît que l'évolution du coût salarial en Belgique au cours des deux années précédentes est supérieure à celle des Etats membres de référence, la marge visée au § 1er, peut être réduite à concurrence des écarts salariaux entre la marge précédente prévue sur la base du § 1er et l'évolution effective du coût salarial".

.../...

4. Dans l'exposé des motifs, il ressort du commentaire formulé au sujet de l'article 6, § 3, du projet, que le gouvernement fait la proposition de médiation visée dans cette disposition, en s'inspirant des données du rapport technique du Conseil central de l'Economie. Il est conseillé de mentionner cette précision supplémentaire dans le texte du projet, afin d'éviter toute imprécision quant aux limites des pouvoirs du gouvernement en la matière.

5. Les textes français et néerlandais de l'article 6, § 4, du projet, ne concordent pas. Le texte français porte apparemment sur l'hypothèse d'un accord sur la proposition de médiation du gouvernement, alors que le texte néerlandais se borne à mentionner un accord entre les interlocuteurs sociaux. Il y aura lieu d'harmoniser les deux textes.

Article 7.

1. Le paragraphe 1er de cet article habilite le Roi à déterminer la marge (salariale) maximale pour l'évolution du coût salarial, avec comme minimum l'indexation et les augmentations barémiques. Sans préjudice de l'observation générale faite au point 1.3., la question se pose de savoir si les critères visés à l'article 6 du projet ne devraient pas valoir, ici aussi. Si telle est l'intention des auteurs du projet, il y a lieu de préciser et de compléter cette disposition en ce sens.

2. L'article 7, § 2, du projet, habilite le Roi à prendre des mesures en faveur de l'emploi à défaut d'un accord interprofessionnel. Le Conseil d'Etat constate qu'il

n'est pas déterminé explicitement dans quel délai un tel accord doit être conclu.

Article 9.

1. Il y a lieu de préciser, à l'alinéa 2 du paragraphe 1er du présent article, ce que signifient les mots "le double du dépassement de la marge visée aux articles 6 et 7". Il importe de toute manière de fixer sans équivoque la base de l'amende administrative dans le projet même.

2.1. L'on n'aperçoit pas clairement dans quelle mesure le pouvoir d'intervention du Roi "sur base de ces recommandations" - à savoir les recommandations du Conseil supérieur pour l'Emploi -, défini à l'article 9, § 3, alinéa 1er, du projet, peut être conçu comme une limitation ou une modulation du pouvoir du Roi. Si tel est le cas, sous réserve de l'observation générale formulée au point 1.3., les mesures concernées pourront en tout état de cause être appréciées au regard des objectifs mentionnés au paragraphe 3, alinéa 2, de l'article 9 du projet.

2.2. Toujours au paragraphe 3, alinéa 1er, du même article, il y aurait lieu d'écrire : Avant le 30 novembre de chaque année ..." au lieu de "Avant le 30 novembre ...".

Article 11.

La référence que le paragraphe 1er du présent article fait à l'article 7 n'est pas claire. L'article 7 concerne en effet l'hypothèse où il n'y a pas d'accord

interprofessionnel. L'intention est très probablement de faire référence à l'article 6 du projet.

Article 12.

Eu égard à l'article 11 du projet, il convient d'écrire, au paragraphe 2 de l'article 12 "... au plus tard le 30 novembre de la première année ..." au lieu de "le 30 novembre au plus tard ...". Pour la même raison, il y aura lieu d'adapter le texte de l'article 13, § 1er, du projet, dans un sens identique.

Article 13.

1. Des explications du délégué du gouvernement, il ressort que les paragraphes 1er et 2 en projet, de cet article, ne prévoient pas un mécanisme de correction au sens de l'article 11, § 1er, du projet, mais ont trait en revanche aux deux attributions des interlocuteurs sociaux, visées à l'article 12, § 2, du projet, à savoir, la constatation du dépassement de l'évolution du coût salarial et l'application du mécanisme de correction. Afin qu'aucun doute ne subsiste à cet égard, il est recommandé d'incorporer l'article 13, § 1er, en tant qu'alinéa 2, à l'article 12, § 2, susmentionné, auquel cas les mots "sur la correction de l'évolution du coût salarial" peuvent être omis.

2. Si la suggestion figurant au point 1. est suivie, il y aura lieu d'adapter la rédaction des paragraphes suivants.

.../...

3. Au paragraphe 2 du même article encore, il convient d'écrire, compte tenu des explications du délégué du gouvernement, "... imposer l'application du mécanisme de correction ..." au lieu de "imposer le mécanisme de correction ...". En effet, le paragraphe 2 ne porte pas sur l'éventualité où le Roi développerait lui-même un mécanisme de correction, cette matière étant réglée au paragraphe 3 de l'article 13.

4. Sous réserve de l'observation générale formulée au point 1.3., le paragraphe 3 ne fait pas apparaître clairement si les mots "sur la base du rapport technique visé à l'article 5" ont pour objet de limiter l'habilitation au Roi, prévue par cette disposition.

Article 14.

1.1. Sans préjudice des observations générales faites aux points 1.1. et 1.3., force est de constater que le paragraphe 1er de cet article, n'indique pas explicitement à quoi doit équivaloir la modération des revenus concernés (1).

1.2. Dans le même paragraphe, il convient d'écrire "des investissements dans leur entreprise" au lieu de "des investissements dans l'entreprise concernée".

(1) Comparer avec l'article 10, § 1er, de la loi du 6 janvier 1989, qui, chaque fois, fait immédiatement le lien avec les autres mesures auxquelles les interventions concernant les indépendants doivent être équivalentes.

2.1. Le Conseil d'Etat n'aperçoit pas pourquoi l'habilitation au Roi, visée au paragraphe 2, n'est pas subordonnée à une concertation en Conseil des Ministres, alors qu'une disposition d'habilitation analogue figurant à l'article 9, § 1er, alinéa 2, du projet prévoit au contraire cette concertation. Il n'aperçoit pas davantage pourquoi, en application de l'article 17 du projet, les mesures visées à ce paragraphe doivent être confirmées par la loi, au plus tard à la fin du septième mois suivant la date de son entrée en vigueur, alors que les mesures visées à l'article 9, § 1er, alinéa 2, du projet ne sont pas soumises à une telle condition.

2.2. Au paragraphe 2, il y a lieu d'écrire en outre "Le non-respect des dispositions arrêtées en vertu du présent article ..." au lieu de "Le non-respect de ces dispositions ...".

3. Après qu'il lui eut été fait remarquer que les amendes administratives n'étaient pas augmentées de décimes additionnels, le délégué du gouvernement a communiqué ce qui suit :

"De administratieve geldboete heeft enkel een administratiefrechtelijk karakter en niet het karakter van een strafrechtelijke sanctie (zie o.m. Verstraeten, Handboek strafvordering, 1994, p. 71, nr. 128).

Bijgevolg stelt de problematiek van het legaliteitsbeginsel zich dienaangaande niet. Hierbij kan worden verwezen naar het gebruik van de administratieve geldboeten in het sociaal strafrecht.

Evenwel is bij de redactie van de tekst over het hoofd gezien dat de opdecimen niet van toepassing zijn op de administratieve geldboetes. Bijgevolg zullen de voorziene bedragen moeten worden aangepast".

.../...

Article 16.

1. Conformément à l'explication fournie par le délégué du gouvernement, il conviendrait, au paragraphe 1er, d'écrire "Pour le premier accord interprofessionnel conclu en application de la présente loi, l'on entend par "augmentations barémiques", ..." au lieu de "Pour le prochain accord interprofessionnel, l'on entend par "augmentations barémiques", ...".

2. Egaleme nt pour suivre l'explication donnée par le délégué du gouvernement, il convient, au paragraphe 2, d'écrire "l'article 47" au lieu de "l'article ... du présent titre".

Dans le texte français de ce même paragraphe, on écrira : "L'exécution de l'article 47 ... ne peut donner lieu au paiement de l'amende administrative visée à l'article 9, § 1er".

Article 17.

Le paragraphe 2 règle les conséquences liées à la confirmation par le législateur des arrêtés pris en exécution de la loi en projet. De tels arrêtés confirmés ne peuvent, en principe, être modifiés que par le législateur, "étant entendu que d'une part la loi (en projet) reste ensuite d'application et d'autre part, le Roi conserve le pouvoir de modifier, de compléter, de remplacer ou d'abroger des dispositions qui ont trait à des matières qui relèvent de sa compétence en vertu de la Constitution ou d'une autre loi que la loi (en projet)".

.../...

Le texte du paragraphe 2 correspond à peu près littéralement à celui de l'article 11, § 2, de la loi du 6 janvier 1989 de sauvegarde de la compétitivité du pays. Par cette dernière disposition, le législateur a voulu répondre à la suggestion du Conseil d'Etat de veiller à ce que la confirmation ne rende pas inopérantes les délégations accordées au Roi par d'autres lois (1).

La loi du 6 janvier 1989 concerne un régime spécifique habilitant le Roi, sous certaines conditions, à prendre des mesures bien déterminées qui, "pour la durée de leur validité, (se substituent) aux régimes législatifs existants en la matière" (article 10, § 1er, alinéa 2). Dans un tel système, il peut être admis qu'après avoir écarté la menace pesant sur la compétitivité, le Roi interviendra de nouveau en vertu de son pouvoir de droit commun.

Le projet soumis actuellement pour avis est d'une autre nature - du moins en ce qui concerne les articles mentionnés à l'article 17, § 1er, du projet. Le champ couvert est plus étendu, et les arrêtés pris par le Roi auront, après leur confirmation par le législateur, une validité illimitée. Dans ces circonstances, il n'est pas justifié d'accorder au Roi le pouvoir de modifier un arrêté confirmé par le législateur après expiration de la période de validité des pouvoirs spéciaux.

Il appartiendra au législateur de vérifier, au moment de la confirmation, si toutes les dispositions d'un arrêté de pouvoirs spéciaux doivent être confirmées ou si certaines d'entre elles, qui possèdent un autre fondement

(1) Avis L. 18.648/1 du 14 juillet 1988, Doc. parl., Chambre, S.E. 1988, n° 543/1, (11), 18.

légal que la loi actuellement en projet, doivent conserver leur caractère de simple acte du pouvoir exécutif.

Au paragraphe 2, il y a lieu, dès lors, d'omettre le membre de phrase "étant entendu ...".

Article 18.

La disposition à insérer doit devenir un alinéa 2 de l'article 9, § 1er, de la loi du 6 janvier 1989, de sorte que les mots "visées au § 1" peuvent également être omis.

Dans le texte français, on écrira par ailleurs "sur les mesures utiles sur le plan de l'évolution".

Article 21.

Pour l'application de l'article 9 de la loi du 6 janvier 1989, il y a lieu de soustraire l'article 7 aux mesures d'abrogation.

TITRE III. - Promotion de l'emploi.

Article 23.

1. A l'article 23, § 1er, alinéa 1er, il est question tant de "licenciement" des travailleurs que de "fin de leur contrat de travail". La question se pose dès lors de savoir si cette disposition doit être lue de manière telle que le licenciement des travailleurs envisagés doive être considéré uniquement comme une condition pour pouvoir bénéficier du régime de prépension complète, de sorte que le licenciement,

.../...

pour être pris en considération, peut même avoir eu lieu éventuellement pour les périodes mentionnées à l'article 23, § 1er, alinéa 1er. L'intention du gouvernement devrait en tout cas être plus clairement exprimée à l'article 23, § 1er, alinéa 1er. Il serait en outre vivement conseillé de scinder l'alinéa concerné en plusieurs phrases lisibles et compréhensibles.

2.1. Vu la portée de la disposition mentionnée après le troisième tiret (1) de l'article 23, § 2, il semble qu'il faille lire, après le deuxième tiret du même paragraphe : "... a interrompu son travail pour élever un premier enfant de moins de 6 ans". Si ceci correspond en effet à l'intention du gouvernement, mieux vaut adapter le texte du projet en ce sens, afin d'éviter tout malentendu.

2.2. Par analogie avec la disposition de l'article 23, § 2, deuxième tiret, il est préférable d'écrire à la fin du troisième tiret : "... un enfant de moins de 6 ans. Cette assimilation peut totaliser 3 ans au maximum".

Article 24.

1. A la fin de l'article 24, § 2, alinéa 1er, il y a lieu de remplacer la référence à "l'article 25" par la référence à "l'article 23".

2. Il est conseillé, à l'article 24, § 2, alinéa 2, d'harmoniser davantage le texte français ("... un chômeur

(1) Le tiret figurant avant la phrase introductive n'est bien entendu pas pris en compte ici.

complet indemnisé depuis un an") et le texte néerlandais ("... een uitkeringsgerechtigde volledige werkloze die sedert 1 jaar volledig uitkeringsgerechtigd werkloos is").

Article 25.

Par souci de clarté et d'intelligibilité de l'article 25, il serait bon de scinder cet article en deux phrases distinctes. Il y aurait lieu alors, dans la première phrase, de définir la possibilité de réduire le délai de préavis ou la période couverte par l'indemnité de préavis et, dans la deuxième phrase, de préciser ensuite quels sont les travailleurs pouvant bénéficier de la possibilité d'une telle réduction.

Article 26.

L'article 26, alinéa 1er, permet à des commissions et sous-commissions paritaires et entreprises, qui, pour la période 1995-1996, étaient liées par une convention collective de travail, conclue en application de l'article 10, § 1er, de la loi du 3 avril 1995 portant des mesures visant à promouvoir l'emploi, de conclure, pour la période 1997-1998, une convention collective de travail prévoyant l'instauration d'un régime de prépension à mi-temps à partir de l'âge de 55 ans. Conformément à l'article 26, alinéa 2, le Roi peut "déterminer les conditions et modalités de mise en oeuvre de cet article". Il y aurait lieu d'apporter, à tout le moins dans l'exposé des motifs, des précisions qui soient susceptibles de mieux éclairer la portée précise de la compétence ainsi attribuée au Roi.

Article 27.

Compte tenu de la rédaction de l'article 61, § 1er, alinéa 2, à modifier, de la loi du 21 décembre 1994, il y a lieu d'écrire à la fin de l'article 27, § 1er, du projet : "... sont remplacés par le mots "Le Roi détermine"".

Article 28.

Selon le délégué du gouvernement, l'intention est de se référer, à l'article 64, § 1er, 10°, en projet, de la loi du 21 décembre 1994, aux dispositions du titre III, chapitre IV, de la loi en projet. Il y a lieu dès lors d'adapter la rédaction de la disposition en projet.

Article 29.

1. Contrairement à ce qui est le cas pour les employeurs et les travailleurs visés à l'article 29, § 1er, du projet, le législateur ne prévoit pas, en ce qui concerne les accords en faveur de l'emploi envisagés au chapitre IV, de régime détaillé pour les "autorités et (les) employeurs soumis à l'application de la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques". En revanche, le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, faire entrer cette dernière catégorie d'autorités et d'employeurs dans le champ d'application du chapitre IV - contrairement à ce qui est le cas à l'article 29, § 1er, il n'est pas fait mention de "travailleurs" à l'article 29, § 2 - et fixer les conditions et modalités selon lesquelles les avantages mentionnés à l'article 30 sont également octroyés aux employeurs visés à l'article 29, § 2. Afin qu'il ne fasse pas de doute que la distinction ainsi établie

.../...

entre les employeurs, visés à l'article 29, § 1er, et ceux visés à l'article 29, § 2, est conciliable avec les principes constitutionnels d'égalité et de non-discrimination, le gouvernement veillera à donner, dans l'exposé des motifs, une justification objective et raisonnable de la distinction faite.

2. L'article 29, § 2, alinéa 2, du projet, dispose que le Roi peut également régler le contrôle de l'octroi des avantages visés à l'article 30, aux employeurs soumis à la loi du 21 mars 1991. Il a été communiqué à cet égard au Conseil d'Etat que le contrôle concerné ne sera pas nécessairement exécuté par les mêmes fonctionnaires que ceux qui, en application de l'article 34 du projet, seront désignés et feront partie, en principe, de l'inspection des lois sociales, et que, pour cette raison, on a préféré prévoir une délégation spécifique en ce qui concerne le contrôle à l'article 29, § 2, alinéa 2, du projet.

Article 30.

1. Selon l'article 30, § 1er, du projet, les employeurs visés par cette disposition ont droit à une réduction des cotisations patronales de sécurité sociale pour chaque nouveau travailleur engagé après le 31 décembre 1996, lorsqu'en exécution d'un accord en faveur de l'emploi ils démontrent "une croissance nette du nombre de travailleurs et en outre un volume de travail au moins équivalent et ce, par comparaison avec le trimestre correspondant de 1996". Il y a lieu, à l'évidence, de combiner cette disposition et l'article 35 du projet, dont il ressort que l'avantage concerné ne sera octroyé que dans la mesure où les accords en faveur de l'emploi conclus en application du

.../...

chapitre IV, sont respectés et où la croissance nette du nombre des travailleurs ne résulte pas "de transferts au sein d'entreprises qui appartiennent au même groupe ou à la même entité économique". Par souci de clarté, il serait dès lors recommandé à l'article 30, § 1er, de se référer déjà à l'article 35. Il peut suffire à cet effet, par exemple, de faire débiter l'article 30, § 1er, par les mots "Sans préjudice de l'article 35, ...".

2. Il ressort de l'exposé des motifs que, au cas où le Roi, en application de l'article 30, § 2, du projet, détermine les "conditions" auxquelles sont soumis les accords en faveur de l'emploi visés à l'article 30, § 1er, ces conditions seront basées "sur les conditions prévues dans la CCT n° 60 pour la période 1995-1996". Il est préférable de mentionner une telle délimitation de la compétence du Roi dans le texte du projet.

Article 31.

Le commentaire donné dans l'exposé des motifs au sujet des conventions collectives de travail visées à l'article 31 du projet est ambigu. Il y aurait lieu de l'adapter.

Article 32.

1. Un manque de concordance apparaît entre le texte de l'article 32, alinéa 2, du projet, et l'exposé des motifs. Alors que le texte du projet exige que, pour que le comité de gestion puisse décider d'octroyer néanmoins l'avantage prévu à l'article 30, § 1er, les employeurs

.../...

concernés doivent avoir obtenu un délai de paiement, mais en même temps qu'ils doivent (avoir) strictement respecté les délais", l'exposé des motifs mentionne uniquement l'obligation pour les employeurs d'avoir obtenu un délai de paiement, ce qui, à l'évidence, est moins rigoureux. Il appartient au gouvernement de réfléchir sur l'objectif précis qu'il poursuit en la matière.

2. Les mots "accorder des dérogations", à la fin de l'article 32, alinéa 2, du projet, ne rendent pas clairement l'intention des auteurs du projet. Mieux vaudrait écrire : "..., chargées de la perception et du recouvrement des cotisations de sécurité sociale, peut décider que les employeurs concernés soient soumis, pour le trimestre considéré, à l'application du présent chapitre".

Article 33.

Selon la rédaction de l'article 33 du projet, le Roi ne se voit pas seulement habilité à attribuer des compétences supplémentaires à la Commission Plans d'entreprise, mais aussi à supprimer des compétences déjà existantes de cette commission. Selon l'exposé des motifs, il s'agirait uniquement d'accorder des "compétences supplémentaires" à la commission concernée. Dans ce même ordre d'idées, le délégué du gouvernement a précisé que "... l'intention est d'élargir les compétences de la Commission Plans d'entreprise en y adjoignant la compétence d'approbation des accords en faveur de l'emploi, conclus en application de cette loi dans des entreprises dépourvues d'une délégation syndicale ou comptant moins de 50 travailleurs".

Compte tenu de la compétence du Roi ainsi définie, il y aura lieu d'adapter le texte du projet de manière à exprimer plus clairement que la compétence du Roi se rapporte uniquement à l'attribution de "compétences supplémentaires" à la Commission Plans d'entreprise.

Article 35.

Aux termes de l'article 35, alinéa 2, du projet, le Roi fixe "les conditions et modalités selon lesquelles doit s'effectuer le remboursement des avantages indûment perçus". La portée précise du terme "conditions" peut soulever un doute. En effet, il est expliqué, dans l'exposé des motifs, que le Roi est habilité à développer plus avant le "principe" du remboursement des avantages indûment perçus, ce qui pourrait indiquer que la notion de "conditions", inscrite à l'article 35, alinéa 2, du projet, doit être comprise au sens large et pourrait, par exemple, inclure également pour le Roi la compétence de déterminer quand un accord en faveur de l'emploi doit être considéré comme n'étant pas respecté. Toutefois, la question se pose de savoir si les "conditions et modalités", visées à l'article 35, alinéa 2, ne doivent pas s'interpréter uniquement à la lumière de la procédure de remboursement. Dans ce cas, il y a lieu, forcément, d'attribuer une signification plus restreinte à la notion de "conditions".

Selon le délégué du gouvernement, la notion de "conditions" ne devrait s'entendre que dans ce dernier sens et le Roi n'y puiserait que la compétence de régler entre autres les délais et le mode de remboursement. Quoi qu'il en soit, les auteurs du projet feront bien d'éliminer le moindre doute en la matière en précisant, soit le texte du projet, soit celui de l'exposé des motifs, sur ce point.

.../...

Article 42.

Selon l'article 42 du projet, les articles 37 à 40 entrent en vigueur six mois après l'entrée en vigueur de ce chapitre. Vu la connexité entre, d'une part, les articles 37 à 40 et, d'autre part, l'article 41, il serait logique que ce dernier article entrât également en vigueur au même moment que les articles 37 à 40.

Article 43.

Le délégué du gouvernement a déclaré ce qui suit, en ce qui concerne les modifications que l'article 43 (et non pas "l'article 43, § 1er") envisage d'apporter à l'article 159 de la loi-programme du 22 décembre 1989 :

"Les deux nouveaux alinéas insérés par l'article 43 dans l'article 159 de la loi-programme du 22 décembre 1989 ne remplacent que le premier alinéa de cet article 159. Le second alinéa de cet article 159 devrait donc commencer par les mots "Les avis visés aux alinéas 1 et 2 ...".

Compte tenu de cette précision, il y aura évidemment lieu de supprimer, dans la phrase liminaire de l'article 43 du projet, la référence à l'article 159, alinéa 2, de la loi-programme du 22 décembre 1989, mais il faudra également vérifier si d'autres dispositions de l'article 159 existant de la loi-programme concernée, ne devraient pas être modifiées à la lumière de la modification de cet article par le projet. Cela semble d'ores et déjà être le cas, par exemple, pour l'actuel alinéa 3 de l'article 159 de la loi-programme du 22 décembre 1989, qui dispose que "cet avis" doit être conservé pendant une période d'un an à

.../...

dater du jour où l'horaire qu'il contient cesse d'être en vigueur.

2. A l'article 159, alinéa 2, en projet, de la loi-programme du 22 décembre 1989, il y aurait lieu de déterminer explicitement le contenu de l'avis concerné.

Article 46.

L'exposé des motifs porte notamment ce qui suit, en ce qui concerne l'article 46 du projet :

"La réglementation relative à l'interruption de carrière déterminera dans quelles conditions ce travailleur temporaire ou ce travailleur intérimaire pourra être considéré comme un remplaçant valable, notamment lorsque l'interruption de carrière n'est que de courte durée ou ne représente qu'une faible fraction d'un emploi à temps plein".

Cette intention n'apparaît pas clairement dans le texte du projet, où il n'est question que d'une réduction des prestations "... pour autant que la modification des conditions de travail n'a pas été conclue pour une durée indéterminée".

Article 47.

1. Compte tenu de l'intention des auteurs du projet, telle qu'elle est commentée dans l'exposé des motifs, il est souhaitable, dans un souci de clarté, d'écrire à la fin de

.../...

l'article 47, § 1er, "... ou d'une convention collective de travail sectorielle qui réduit la durée du travail d'une manière équivalente, sur une base autre que sur la base hebdomadaire" au lieu de "... ou d'une manière équivalente, déterminée par convention collective sectorielle".

2. L'article 47, § 3, du projet charge le Roi de déterminer les modalités "concernant le calcul du sursalaire pour les prestations en dessous de la 41ième (lire 41e) heure", pour l'application des paragraphes 1er et 2 de cet article. De l'article 47, § 3, ainsi rédigé, il ne peut être clairement inféré que - comme l'indique l'exposé des motifs - l'intention est, au cas où la durée du travail est effectivement réduite d'une heure sur une base hebdomadaire, de dispenser du sursalaire légal "... pour autant que la limite de 40 heures par semaine ne soit pas dépassée".

De kamer was samengesteld uit

La chambre était composée de

de Heren : J. DE BRABANDERE,
Messieurs :

kamervoorzitter,
président de chambre,

M. VAN DAMME,
D. ALBRECHT,

staatsraden,
conseillers d'Etat,

Mevrouw : A. BECKERS,
Madame :

griffier,
greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de HH. M. VAN DAMME en D. ALBRECHT.

De verslagen werden uitgebracht door de HH. B. SEUTIN en G. VAN HAEGENDOREN, auditeurs. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. L. VERMEIRE, adjunct-referendaris.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de MM. M. VAN DAMME et D. ALBRECHT.

Les rapports ont été présentés par MM. B. SEUTIN et G. VAN HAEGENDOREN, auditeurs. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. L. VERMEIRE, référendaire adjoint.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

A. BECKERS.

J. DE BRABANDERE.